บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาระบบตรวจประเมินการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ได้คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษเพื่อการค้า 4 กลุ่มจาก 3 จังหวัดคือ กลุ่ม ต.ธรรมศาลา อ.เมือง และกลุ่ม ต.ห้วยพระ อ.ดอนตูม จ.นครปฐม กลุ่ม ต.กลอนโด อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี และกลุ่ม ต.ด่านช้าง อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี และนำเอาวิธีการเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice; GAP) ของคะน้าไปให้เกษตรกรปฏิบัติ ได้จัดประชุมกลุ่มเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานโครงการฯ จัดทำประวัติแปลง แผนที่แปลง สุ่มเก็บตัวอย่างดินและน้ำเพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติบางประการและนำมาศึกษาเปรียบเทียบ พบว่าคุณสมบัติของดินทุกกลุ่มอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี ยกเว้นค่าอินทรียวัตถุของกลุ่มด่านช้างที่มีค่าต่ำกว่า 1.5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง คุณสมบัติของน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นน้ำของกลุ่ม ต.ธรรมศาลา ที่มีกลิ่นไม่พึงประสงค์และค่าการนำไฟฟ้าสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วไปคือสูงถึง 1.82 mS/cm ซึ่งจัดเป็นน้ำกร่อย ในกระบวนการตรวจประเมิน ซึ่งตั้งเกณฑ์ไว้ในเรื่องการจดบันทึก การใช้ปัจจัยการผลิต รายรับ-รายจ่ายของฟาร์มและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการตรวจสอบกันเองนั้น พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของระบบการผลิตและการควบคุมคุณภาพ ไม่ทำการจดบันทึกการปฏิบัติงานในแปลง ขาดความเอาใจใส่เรื่องสุขอนามัย จากผลการประเมินโดยใช้ฐานปัจจัยการผลิต ความเข้มแข็งของกลุ่มและสภาพแวดล้อม สามารถจัดลำดับกลุ่มเกษตรกรที่มีโอกาสเสี่ยงจากน้อยไปมากตามลำดับดังนี้ กลุ่ม ต.กลอนโด อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี กลุ่ม ต.ธรรมศาลา อ.เมือง จ.นครปฐม กลุ่ม ต.ห้วยพระ อ.ดอนตูม จ.นครปฐม และ กลุ่ม ต. ด่านช้าง อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี

ABSTRACT

Research and Development of Inspection System on Pesticide-Safe Vegetable Production

Four farmer groups were selected from those groups who produced hygienic vegetable commercially. They were Thammasala group and Huay Phra group (Amphur Muang and Amphur Don Toom , respectively in Nakhon Pathom province), Dan Makham Teay group (Kanchanaburi province) and Dan Chang group (Suphanburi province). Good Agricultural Practice for Chinese kale was introduced to each group since they grow Chinese kale as cash crop. Farmers and stakeholder were informed for the conceptual framework and work plan which require participatory work from farmer. Farm advisors (volunteered students) were sent to each farm to work on farm history, farm map. Soil and water were taken for some properties analysis. It was found that most of soil properties are in the range of fair to good except Dan Chang soil which organic matter value was relatively low (<1.5%). It is suggested that soil should be incorporated with compost or green manure. Quality of irrigated water fell in standard criteria, except those from Thamsala group which physical properties was not satisfied due to odor resulting that grower should have to be aware of using water and should remedy water immediately. It is also noted that average EC values (1.82 mS/cm) is relatively higher than those from other groups resulting risk in growing vegetable. According to inspection system, record keeping, quality developing and participatory managing were implemented for each farmer in each group. Due to very loose organization, most of farmer did not record neither nor recognize hygienic practice at farm level. The result of inspection based on production factor, organization strengths and environmental risk assessment, the groups were ranked from least risk to most risk as followed; Dan Makham Teay > Tham Sala > Huay Phra > Dan Chang, respectively.